

بررسی تاثیر کلونیدین خوراکی به عنوان پیش داروی بیهوشی بر
میزان اضطراب، تغییرات علائم حیاتی و ایجاد آرامش در بیماران کاندید بیهوشی عمومی
در یکی از بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی ایران در سال ۱۳۷۲

پژوهشگر: مهشید بهنام، کارشناس ارشد بیهوشی
استاد راهنما: آقای دکتر ولی الله حسینی، عضو
هیأت علمی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی
ایران.
استاد مشاور: خانم علینه ژوزف‌نیا، کارشناس ارشد
پرستاری
استاد آمار: آقای دکتر محمود محمودی، عضو هیأت
علمی دانشکده بهداشت دانشگاه تهران.

چکیده

به منظور بررسی اثر کلونیدین خوراکی به عنوان
پیش داروی بیهوشی بر میزان اضطراب، تغییرات
علائم حیاتی و ایجاد آرامش در بیماران کاندید بیهوشی
عمومی در یکی از بیمارستانهای وابسته به دانشگاه
علوم پزشکی ایران، پژوهش نیمه تجربی حاضر انجام
شد.

تعداد ۵۰ بیمار از هر دو گروه جنسی و در محدوده
سنی ۶۰-۱۸ سال که همگی در ریسک I و II بیهوشی
قرار داشتند، نمونه های پژوهش را تشکیل می دادند که
به صورت تصادفی به دو گروه ۲۵ نفری تحت عنوان
گروه مورد و شاهد تقسیم گردیدند و صبح روز عمل،
واحدهای مورد پژوهش در گروه مورد به عنوان پیش
داروی بیهوشی یک عدد قرص ۰/۲ میلی گرم
کلونیدین به صورت خوراکی دریافت نمودند
و واحدهای مورد پژوهش در گروه شاهد هیچ دارویی
دریافت نمودند.
جهت انجام تحقیق، در ویزیت روز قبل از عمل،

علائم حیاتی (شامل فشار خون سیستولیک، دیاستولیک
و نبض) و میزان اضطراب بیماران مورد ارزیابی قرار
گرفت. در روز عمل، بعد از ورود به اتاق عمل مجدداً
علائم حیاتی بیماران اندازه گیری شد و میزان اضطراب
و آرامش بیماران مورد ارزیابی قرار گرفت، سپس کلیه
بیماران تحت بیهوشی یکسان قرار گرفته، علائم حیاتی
آنان در دو مرحله قبل از القای بیهوشی و یک دقیقه بعد
از لوله گذاری مجدداً اندازه گیری شد. سپس نتایج
بدست آمده در دو گروه مورد و شاهد مورد بررسی و
مقایسه قرار داده شد و جهت تجزیه و تحلیل آماری از
تستهای تی، تی زوج و کای دو استفاده گردید.

نتایج نشان داد که کلونیدین خوراکی به عنوان پیش
داروی بیهوشی می تواند باعث کاهش اضطراب قبل از
عمل بیماران کاندید بیهوشی عمومی شود و هم چنین
باعث شود که این بیماران بعد از ورود به اتاق عمل
درجات بالاتری از آرامش را از خود نشان دهند
و ضمناً این دارو می تواند باعث شود که تغییرات
علائم حیاتی بیماران بعد از ورود به اتاق عمل و بعد از
لوله گذاری تراشه کاهش یابد.

بیان مسئله پژوهش:

قبل از هر اقدام جراحی، بیمار واکنشهای مختلف
روانی را از خود نشان می دهد که اضطراب شایعترین
آنها می باشد. اضطراب شدید می تواند باعث تحریک
سیستم عصبی خودکار و بخصوص سیستم عصبی
سمپاتیک گردیده و با افزایش میزان واسطه های
شیمیایی نظیر آدرنالین در خون موجب افزایش فشار

جهت دستیابی به اهداف فوق به متخصصین بیهوشی کمک نماید. به همین جهت پژوهش حاضر بر مبنای مصرف این دارو به عنوان پیش داروی بیهوشی شکل گرفت و امید است که نتایج حاصله بتواند نقطه آغازی جهت پژوهشهای بعدی باشد.

مروری بر مطالعات

در این ارتباط پژوهشهایی چند انجام شد که مختصراً به برخی از آنها اشاره می‌گردد: پوتو^(۱) و همکاران (۱۹۸۷) جهت بررسی اثر کلونیدین ۰/۲ mg خوراکی به عنوان پیش داروی بیهوشی بر عکس‌العملهای فرد نسبت به استرس در طی بیهوشی عمومی پژوهشی انجام دادند. نمونه‌های پژوهش بیماران زن در کلاس یک و دو بیهوشی بودند که به دو گروه تقسیم گردیده و از لحاظ وضعیت همودینامیک و مقادیر هورمونهای آدرنالین و نورآدرنالین و کورتیزول مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج نشان داد که کلونیدین باعث کاهش تغییرات فشار خون و نبض در گروه مورد گردیده و میزان افزایش هورمونهای آدرنالین و نورآدرنالین بعد از لوله گذاری تراشه کمتر از گروه شاهد ولی میزان افزایش هورمون کورتیزول در دو گروه مشابه بوده است.

در یک پژوهش دیگر، رایب و همکاران^(۳) (۱۹۹۰) اثرات کلونیدین خوراکی با دوز ۰/۳ میلی گرم را به عنوان پیش داروی بیهوشی در ۶۰ بیمار زن مورد مطالعه قرار دادند. واحدهای مورد پژوهش به دو گروه مورد و شاهد تقسیم گردیدند، سپس بیماران از لحاظ میزان اضطراب، آرامش، تغییرات علائم حیاتی و کیفیت القای بیهوشی و لوله گذاری مورد بررسی قرار گرفتند.

نتایج نشان داد که میزان آرامش در دو گروه مورد به طور چشمگیر بیش از گروه شاهد بوده، میزان اضطراب

خون شریانی، نبض و تنفس شود و در نتیجه مشکلات بسیاری در جریان بیهوشی به بار آورد. همچنین تغییرات فیزیولوژیک نامبرده می‌تواند بر اعمال فارماکولوژیک داروها اثر گذاشته و عوارض حاصله را افزایش دهد. برای انجام یک بیهوشی مطمئن ضرورت دارد که بیمار بیدار، کمی خواب آلود و فارغ از ترس و نگرانی به اتاق عمل آورده شود تا بتواند بطور کامل همکاری نماید. تجویز برخی داروها قبل از بیهوشی و عمل جراحی سبب می‌شود که آرامش فیزیکی و کاهش هیجان و ترس به همراه بیدردی و فراموشی ایجاد شود که شروع بیهوشی را سریعتر و استقرار آن را آسانتر می‌کند و از مقدار مصرف داروهای بیهوشی می‌کاهد و ضمناً بسیاری از عوارض حاصله از بیهوشی را تخفیف داده یا بکلی از بروز آنها جلوگیری می‌نماید.

یکی از مهمترین مسائلی که ضمن بیهوشی و عمل جراحی باعث بروز خطرات و عوارض جدی می‌شود، تغییرات شدید علائم حیاتی می‌باشد که این تغییرات می‌توانند به صورت بی‌نظمی ضربانات قلب، افزایش فشار خون، تاکیکاردی و... ظاهر شوند. مهمترین مرحله ظهور این عوارض در شروع بیهوشی است که به دو علت ایجاد می‌شود: علت اول ترس، اضطراب و نگرانی بیمار قبل از عمل جراحی و علت دوم تاثیر داروهای بیهوشی و تحریکاتی نظیر لارنگوسکوپي و لوله گذاری تراشه می‌باشد که این تغییرات می‌تواند سبب بروز خطراتی مانند کم‌خونی مغزی، قلبی، کلیوی و... شوند که منجر به انفارکتوس، فیبریلاسیون و حتی ایست قلبی گردد. با توجه به مطالب یادشده می‌توان کاهش اضطراب، ایجاد آرامش و به حداقل رسانیدن تغییرات علائم حیاتی را جزء ضروریات بیهوشی عمومی به شمار آورد و برای دستیابی به این اهداف لازم است که از تجویز پیش داروی بیهوشی کمک گرفت و به نظر می‌رسد کلونیدین که یک داروی آگونیست گیرنده های آلفا - دو می‌باشد بتواند در

-1 Pouttu

-2 Wright et al

بیماران این گروه نیز در مقایسه با گروه شاهد دارای اختلاف معنی دار بوده است. میزان فشار خون گروه مورد در هنگام ورود به اتاق عمل شدیداً کاهش یافته میزان افزایش آن بعد از لوله گذاری تراشه نیز به طور چشمگیر کمتر از گروه شاهد بود ولی کیفیت القای بیهوشی و لوله گذاری تراشه در دو گروه یکسان بود.

چهار چوب پنداشتی:

اساس پژوهش حاضر را اصل «کاربرد پیش دارو در بیهوشی عمومی» تشکیل داده است و در این ارتباط مفاهیم اضطراب، آرامش، تغییرات علائم حیاتی و کلونیدین به عنوان پیش داروی بیهوشی مورد بحث قرار گرفته است.

بیهوشی حالتی است که در آن سیستم عصبی مرکزی تضعیف و متعاقب آن بیدردی و خواب عارض می شود و این حالت توسط بسیاری از داروها که سیستم عصبی مرکزی را تضعیف می نمایند ایجاد می شود. در جریان بیهوشی عمومی سیستمهای حیاتی نظیر سیستم عصبی، قلب و عروق و... تحت تاثیر قرار می گیرند. ایمن ترین روش جهت کاهش عوارض و تاثیرات سوء ناشی از بیهوشی استفاده از پیش داروهای بیهوشی مهم است. صرفنظر از عوارض فیزیولوژیک ناشی از بیهوشی، واکنشهای روانی، عاطفی نظیر اضطراب از طرف بیمار ظاهر می گردد که بواسطه واکنشهای فیزیولوژیک ناشی از اضطراب شدید نظیر فعالیت شدید سیستم سمپاتیک و بروز عوارض مانند افزایش شدید فشار خون، تنفس، نبض و... می تواند خطرات بیشماری در جریان بیهوشی ایجاد کند. در حال حاضر دستجات دارویی مختلف جهت پیشگیری و مقابله با این عوارض در دسترس می باشند و یکی از دستجات دارویی که جدیداً در بیهوشی مورد مصرف قرار گرفته است آگونیسست های گیرنده آلفا-۲ به سر دستگی کلونیدین می باشد که توانایی اثر در زمینه کاهش اضطراب، ایجاد آرامش، کاهش فشار

خون و... را دارد و با توجه به تاثیر این دارو در زمینه های فوق پژوهش حاضر بر اساس مصرف این دارو به عنوان پیش داروی بیهوشی انجام گرفته است.

اهداف پژوهش

اهداف کلی:

- ۱- تعیین تاثیر کلونیدین خوراکی به عنوان پیش داروی بیهوشی بر میزان اضطراب، تغییرات علائم حیاتی و ایجاد آرامش در گروهی از بیماران کاندید بیهوشی عمومی در یکی از بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی ایران در سال ۱۳۷۲.
- ۲- ارائه پیشنهادات برای کاربرد یافته هادر بیهوشی.
- ۳- ارائه پیشنهادات به منظور پژوهش های بعدی براساس یافته ها.

اهداف ویژه:

- ۱- تعیین مشخصات فردی واحدهای مورد پژوهش.
- ۲- تعیین میزان اضطراب روز قبل از عمل و بعد از ورود به اتاق عمل در بیماران گروه تجربی که کلونیدین خوراکی به عنوان پیش داروی بیهوشی دریافت نمودند و مقایسه با میزان اضطراب بیماران گروه شاهد که پیش دارو دریافت نمودند.
- ۳- تعیین فشار خون سیستمولیک روز قبل از عمل و تغییرات آن بعد از ورود به اتاق عمل، قبل از القای بیهوشی و یک دقیقه بعد از لوله گذاری تراشه در بیماران گروه تجربی که کلونیدین خوراکی به عنوان پیش داروی بیهوشی دریافت نمودند و مقایسه با فشار خون سیستمولیک بیماران گروه شاهد که پیش دارو دریافت نمودند.
- ۴- تعیین فشار خون دیاستولیک روز قبل از عمل و تغییرات آن بعد از ورود به اتاق عمل، قبل از القای بیهوشی و یک دقیقه بعد از لوله گذاری تراشه در بیماران گروه تجربی که کلونیدین خوراکی به عنوان پیش داروی

مجدداً بیماران را از نظر میزان اضطراب و آرامش در مرحله بعد از ورود به اتاق عمل ارزیابی کرده و میزان تغییرات علائم حیاتی آنان را در مراحل بعد از ورود به اتاق عمل، قبل از القای بیهوشی و یک دقیقه بعد از لوله گذاری تراشه اندازه گیری و ثبت نموده است. سپس اطلاعات حاصله از گروه مورد شاهد با یکدیگر مقایسه شد. جامعه پژوهش را کلیه بیماران اعم از زن و مرد بستری در بخشهای جراحی عمومی تشکیل می دهند که کاندید عمل جراحی انتخابی تحت بیهوشی عمومی با لوله گذاری تراشه بوده اند. تعداد ۵۰ نفر افراد بزرگسال بستری در بخشهای جراحی عمومی یکی از بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی ایران که کاندید انجام عمل جراحی انتخابی با بیهوشی عمومی و لوله گذاری تراشه بودند نمونه های این پژوهش را تشکیل داده اند و کلیه نمونه های مورد پژوهش واجد مشخصات زیر بودند:

۱- کلیه واحدهای مورد پژوهش حداقل هجده و حداکثر شصت سال سن داشتند.

۲- کلیه واحدهای مورد پژوهش در کلاس یک و دو بیهوشی قرار داشتند.

۳- هیچیک از واحدهای مورد پژوهش مبتلا به بیماری قلبی نبوده، سابقه ابتلا به افسردگی را نیز نداشتند.

۴- کلیه واحدهای مورد پژوهش فارس زبان بوده یا قادر به تکلم به زبان فارسی بودند.

۵- کلیه واحدهای مورد پژوهش جهت انجام عمل جراحی به صورت انتخابی در یکی از بخشهای جراحی عمومی بستری گردیده بودند.

محیط این پژوهش را بخشهای جراحی عمومی زنان و مردان، اتاق انتظار قبل از عمل و اتاقهای عمل جراحی یکی از بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی ایران تشکیل داده است.

ابزار گردآوری داده ها شامل یک برگ مشاهده و یک برگ مشاهده - مصاحبه است که در برگ مشاهده اول،

بیهوشی دریافت نمودند و مقایسه با فشار خون دیاستولیک بیماران گروه شاهد که پیش دارو دریافت نمودند.

۵- تعیین میزان نبض روز قبل از عمل و تغییرات آن بعد از ورود به اتاق عمل، قبل از القای بیهوشی و یک دقیقه بعد از لوله گذاری تراشه در بیماران گروه تجربی که کلونیدین خوراکی به عنوان پیش دارو دریافت نمودند و مقایسه با میزان نبض گروه شاهد که پیش دارو دریافت نمودند.

۶- تعیین میزان آرامش در زمان ورود به اتاق عمل در بیماران گروه تجربی که کلونیدین خوراکی به عنوان پیش داروی بیهوشی دریافت نمودند و مقایسه با میزان آرامش بیماران گروه شاهد که پیش دارو دریافت نمودند.

۷- تعیین ارتباط بین مشخصات واحدهای مورد پژوهش و یافته های پژوهش در ارتباط با میزان اضطراب و تغییرات علائم حیاتی.

فرضیه پژوهش:

۱- مصرف کلونیدین خوراکی بعنوان پیش داروی بیهوشی بر میزان اضطراب بیماران کاندید بیهوشی عمومی تأثیر دارد.

۲- مصرف کلونیدین خوراکی بعنوان پیش داروی بیهوشی بر میزان تغییرات علائم حیاتی بیماران کاندید بیهوشی عمومی تأثیر دارد.

۳- مصرف کلونیدین خوراکی بعنوان پیش داروی بیهوشی در ایجاد آرامش در بیماران کاندید بیهوشی عمومی تأثیر دارد.

روش پژوهش:

پژوهش حاضر، یک پژوهش نیمه تجربی است و پژوهشگر طی آن بعد از ارزیابی بیماران از نظر میزان اضطراب و علائم حیاتی در روز قبل از عمل، برای یک گروه از بیماران (گروه مورد) قرص کلونیدین را به میزان ۰/۲ میلی گرم صبح روز عمل تجویز نمود سپس

اطلاعات مربوط به مشخصات فردی واحدهای مورد پژوهش، میزان آرامش بیماران در زمان ورود به اتاق عمل و علائم حیاتی بیماران در مراحل مختلف درج گردیده است و برگ دوم که شامل ۳۶ مورد است بر اساس آزمون روانی اضطراب "یک" و علائم فیزیولوژیک ناشی از اضطراب تنظیم گردیده است و میزان اضطراب واحدهای مورد پژوهش را مشخص می نماید.

روش تجزیه و تحلیل داده ها:

جهت تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی جهت تنظیم جداول توزیع فراوانی نسبی و مطلق، رسم نمودارها، تعیین میانگین و انحراف معیار اطلاعات و از آمار استنباطی جهت کشف و تعیین روابط متغیرهای تحت بررسی استفاده شده است و بدین منظور آزمونهای آماری تی، تی زوج و کای دو نیز مورد استفاده قرار گرفته اند.

نتیجه گیری نهایی از یافته ها:

نتایج پژوهش در ارتباط با فرضیه شماره ۱ پژوهش نشان داد که میزان اضطراب در گروه مورد شاهد در روز قبل از عمل تقریباً یکسان ولی بعد از ورود به اتاق عمل، در گروه مورد کاهش و در گروه شاهد افزایش یافته است و این مسئله مؤید تاثیر کلونیدین خوراکی بر میزان اضطراب بیماران کاندید بیهوشی عمومی می باشد و به این ترتیب فرضیه شماره یک پژوهش مورد حمایت قرار می گیرد.

نتایج پژوهش در ارتباط با فرضیه شماره ۲ پژوهش نشان داد علیرغم اینکه کلیه واحدهای مورد پژوهش در دو گروه مورد و شاهد از لحاظ میزان فشار خون سیستولیک، دیاستولیک و نبض روز قبل از عمل با یکدیگر همگون بوده اند ولی در مراحل بعد از ورود به اتاق عمل، قبل از القای بیهوشی و یک دقیقه بعد از لوله گذاری تراشه، افزایش علائم حیاتی فوق مشاهده

گردید که میزان این افزایش در گروه مورد به طور آشکار کمتر از گروه شاهد بوده است و این مسئله مؤید تاثیر کلونیدین خوراکی در جهت کاهش تغییرات علائم حیاتی بیماران کاندید بیهوشی عمومی می باشد و به این ترتیب فرضیه شماره دو پژوهش نیز مورد حمایت قرار می گیرد.

نتایج پژوهش در ارتباط با فرضیه شماره ۳ نشان می دهد که میزان آرامش واحدهای مورد پژوهش در گروه مورد در هنگام ورود به اتاق عمل به طور آشکار بیش از گروه شاهد بوده است و این مسئله مؤید تاثیر کلونیدین بر میزان آرامش بیماران کاندید بیهوشی عمومی می باشد و به این ترتیب فرضیه شماره سه پژوهش نیز مورد حمایت قرار می گیرد.

کاربرد یافته ها در بیهوشی:

حصول آگاهی و شناخت بیشتر و بهتر از واکنشهای روحی - روانی و فیزیولوژیک بیمارانی که در انتظار بیهوشی و جراحی بسر می برند، باعث می شود که دست اندرکاران بیهوشی بتوانند عوارضی مانند تغییرات علائم حیاتی و نظیر آن را بهتر درک نموده، در جهت مقابله و درمان آنها اقدام نمایند. اهمیت مسئله زمانی مشخص می شود که به این نکته توجه شود که شمار بسیار زیادی از بیمارانی که تحت بیهوشی عمومی قرار می گیرند، در سنین بالا بوده، دارای بیماریهای زمینه ای قلب و عروق، سیستم اعصاب، تنفس و... می باشند و وجود اضطراب و تغییرات همودینامیک در شروع بیهوشی می تواند نه تنها برای آنان خطرناک، بلکه کشنده نیز باشد و استفاده از داروهای جدید مانند کلونیدین بعنوان پیش داروی بیهوشی می تواند در ایجاد شرایط مناسبتر برای دستیابی به یک بیهوشی ایمن و کم خطر به متخصصین بیهوشی کمک نماید و در پیشگیری از عوارض حین بیهوشی و کمک به بهبودی سریعتر بیمار نقش مثبت ایفا نماید.

پیشنهادات برای پژوهشهای بعدی:

- بر اساس یافته های پژوهش، پژوهشگر موارد زیر را برای انجام پژوهشهای بعد پیشنهاد می نماید:
- ۱- پژوهشی در جهت بررسی و مقایسه اثرات درمانی کلونیدین، بعنوان پیش داروی بیهوشی، با دیازپام که رایجترین داروی مورد مصرف بعنوان پیش داروی بیهوشی می باشد بعمل آید.
- ۲- پژوهشی در بیماران در کلاسهای بالاتر بیهوشی که دارای سابقه قلبی و... نیز می باشند انجام شود.
- ۳- تاثیر داروی کلونیدین در اعمال جراحی دیگر نظیر چشم، اعصاب و... نیز مورد بررسی قرار گیرد.
- ۴- اثرات کلونیدین در مراحل نگهداری بیهوشی و متعاقب آن در اتاق بهبودی نیز مورد بررسی قرار گیرد.
- ۵- اثرات درمانی کلونیدین در دوزهای مختلف دارو مورد بررسی و مقایسه قرار گیرد.

منابع:

- 1- Carabine, UA. Milligan, K.R. and Moore, A.J. "Adrenergic modulation of preoperative anxiety: A Comparison of Temazepam, Clonidine and Timolol". Anesthesia - Analgesia. Vol. 37. 1997. pp:633-637.
- 2- Carabine, UA. Wright, P.M.C. and Moor. J. "Preanesthetic medication With Clonidine :A dose - response Study". British Journal of Anesthesia. Vol. 67. 1991. pp: 79-83.
- 3 - Helfman ,S.m. etal. "A Comparison of lidocaine, Fentanyl and Esmolol in The Prevention of intubation related tachy cardia and hyper tension". Anesthesic and Anal-gesia . Vol. 72. No. 25.Fab. 1991.
- 4 - Kumar, A. Bose, S. Bhatlacharya, A. Tandon, O.P. and Kundra, P. "oral Clonidine Premedi Cation for elderly patients under going intra ocular Surgery". Acta Anesthesia Seanndinavia . Vol. 36. 1992. pp: 159-164.

The effect of clonidine

(by: Mahshid Behnam)

The effect of clonidine, a central alpha₂-adrenoreceptor agonist on reduction of anxiety, producing sedation and attenuation hemodynamic changes, were assessed during this semi-experimental study in one of the hospitals of Iran medical sciences university in Tehran, 1994.

Fifty surgical patients of either sex, 18-60 years of age, with ASA physical status I or II, gave informed consent to enter this study.

At the preoperative visit on the evening before surgery, arterial blood pressure and heart rate were recorded and patient's anxiety were assessed by a scale (check list).

Then patients were randomly assigned to either a clonidine (No=25) or control (No=25) group. In the study group, each patient received one tablet of clonidine (0.2 mg) 2-3 hours prior to coming to the operating room, and patients in control group, did not receive any medication.

On the patient's arrival in the operating room, the degree of sedation was assessed by researcher on a three point scale: awake and alert - drowsy but communicative - drowsy, uncommunicative. A second scale for anxiety was completed and heart rate and arterial blood pressure were recorded again anesthesia was induced intravenously with 3-5 mg/kg of tiopental-Na and 1.5 mg/kg succinyl cholin to facilitate the laryngoscopy and tracheal intubation. Heart rate and arterial blood

pressure were recorded just before induction of anesthesia and one minute after tracheal intubation.

Results of this study are presented in 25 tables, and statistical analysis done by T - test, paired T-test and chi-square, statistical significance was accepted at $P < 0.05$.

Results:

There were no significant differences in patients' demographic characteristics and preoperative anxiety, heart rate and arterial blood pressure between the clonidine and control group.

Pre-induction anxiety was significantly less in the clonidine group compared with control group ($P < 0.001$) and pre-induction sedation was significantly more in the clonidine group compared with control group ($P < 0.05$).

Although preoperative cardiovascular readings were similar in both group, compared with baseline values, the changes of systolic blood pressure, diastolic blood pressure and heart rate were significantly less in the clonidine group after arrival to operation room and one minute after tracheal intubation compared with the control group ($P < 0.05$).

Thus, the hypothesis (oral clonidine as a premedicant drug, can affect the anxiety, sedation and hemodynamic changes, in the patients undergoing surgery with general anesthesia), is protected by results.

Further recommendation for future studies are presented.